

SIUMUT
Ukiuni 30-ini ingerlaannartumik naalak-
kersuinikkut siuttuuneq

IMAQARNILIAQ
Namminersorneq pisussaaffiliisoq

Uummannap eqqaanilu siumukkormiunit
Siumullu qullersaqarfianit
aaqqisuunneqartoq

16. juli – 18. juli 2009
Uummannaq

Pisut:

- 13. julimiit avataaneersut Uummannamut tikillattaalerput
- 14. julimiit pisussanut piareersaqatigiinnersuaq aallartinneqarpoq
- 16. juli Siumukkormiut Qajaannguani aallaarsimaaqatigiipput ulloq nuan alianaak 22-inik kialluni
- 17. juli Timersortarfiup katersortarfiani Naalackersuinikkut killiffik pillugu isumasioqatigiinneq
- 18. juli Ukiuni 30-ini ingerlannartumik naalackersuinikkut siuttuuneq pillugu nalliuttorsiorneq
- 19. julimiit piumasut aallakaalerput

Siulersuisuunernit:

Siumup ulluinnarni aqutsisuisa 25. februar 2009 ataatsimiinnerminni ilanngullugu aalajangiuppaat Siumup ukiuni 30-ini ingerlaannartumik naalackersuinikkut siuttuunera nalliuttorsiuutigineqartariaqartoq nalliuttorsiornerlu Uummannami ingerlanneqassasoq. Uummannap eqqaanilu Siumukkormiut suleqatigalugit ingerlanneqartussanngorlugu. Tamanna aaliangerneq aamma kingusinnerusukkut Siulersuisuunernit naqqissuserneqarpoq. Ilanngullugu siunniunneqarpoq Uummannami nalliuttorsiorneq akikinnerpaamik Partiimullu aningaasartuutaannginnerpaamik ingerlanneqassasoq. Maannakkullu tamanna nuannersumik pissarsiffiulluartaumillu naammassineqarpoq - NUAN.

Peqataasut taammaasa ikuiuttorpasuillu qullersaqarfimmiit qutsavigaavut aammalu nerisassarpasuarnik pilliuteqartorpasuarnut qujanarsuaq – ajunngilagut sapinngilagut !

SIUMUT
Box 357
3900 Nuuk
Tlf. 322077
Fax: 322319
Siumut@siumut.gl

Sisamangorneq 16. juli 2009
Aallaarsimaarneq
Siumut Uumannaq, Qaarsullu aqqissuisoralugit

Piffissaq	Pisussat	Oqaatigiumasat
10:00 –	<ul style="list-style-type: none"> - Umiatsianut ikiorarneq - Aallakaaneq <p>Ingerlaafissaq 15 – 30 min.</p> <p>Aallarsimaarfissamut apuunneq:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Puisinik pilanneq - Igaasarneq - Aliikkusersoqatigiinneq - Allatulluunniit unammineq <p>Aallaarsimaarfimmi pisussat ersarinnerusumik nalunarutigineqartarumaarput.</p>	<p>Qajaannguani</p> <p>Uummannap talittarfianiit aallakaaneq</p>
12.30 -	Igaasagarsuarnik nerrinneq	
14.00 –	Kinamigooq seqqoriallaqqinneq	
15.00 – 18.00	Aliikkusersoqatigiinneq il.il.	
21.00 –	Angerlakaaneq	

Tallimanngorneq 17. juli
Isumasioqatigiinneq – Sapinngilagut.

Piffissaq	Pisussat	Oqaatigiumasat
9.00 – 12.00	<p>Ataatsimiinnermi aqutsisoq: Jakob Kruse II</p> <p>Tikilluaqqusineq: Siulittaasoq AH</p> <p>Siumup aaqqissuussaanera pillugu Saqqummiineq : MP – 30 min.</p> <p>Nittartagaq pillugu saqqummiineq: AH 20 min.</p> <p>Naalackersuinikkut killiffik pillugu naliliineq: Lars Emil Johansen / Mikael Petersen</p> <p>Nunap inoqqaavi inuillu pisinnaatitaaffii; Sara Olsvig / Aleqa Hammond</p> <p>Oqallinneq: Peqataasut takanna</p>	Timersortarfiup katersortarfia
12.00 – 13.00	Ullo´qqeqqasiorneq	Atuartut angerlarsimaffiat
13.00 – 17.00	<p>Naalackersuinikkut suliasat saqqummiunernerat: Siulittaasoq Aleqa Hammond - ca. 25 min.</p> <p>Inatsisartuni gruppip suliasanut pilersaarutaat: Gruppip siulittaasua, Doris Jakobsen - ca. 25 min.</p> <p>Gruppikkaartumik sulineq – Gruppit sisamat 1. Tiimi</p> <p>Gruppit saqqummiussinerat 1. Tiimi</p> <p>Oqallinneq: Peqataasut takanna</p>	<p>Gruppi 1: Aningaasaqarneq, Akileraartarneq, Aatsitassat Olia.</p> <p>Gruppi 2: Aalisarneq Tunissasiorneq, Inuusutissarsiorneq Niuerneq, unammilleqatigiinneq.</p> <p>Gruppi 3: Isimaginninneq Peqqinnissaq</p> <p>Gruppi 4: Atuartitaaneq Ilinniartitaaneq Ilageeqarneq, Oqaatsit.</p>
18.00 – 19.30	Nerineq	
19.00 – 21.00	Timersortarfissuarmi piareersarneq	Tamassi ikiuukkiartorisi

Arfinningorneq 18. juli 2009
Nalliuttorsiorneq
Ukiuni 30-ni ingerlaannartumik siuttuuneq

Piffissaq	Pisussat	Oqaatigiumasat
8.00	Erfalasulerneq	Uummannap Timersortarfia
9.30 – 10.00	Ingerlaaqatigiinneq: Timersortarfimmiit – Oqaluffimmut	Timersortarfimmiit oqaluffimmut
10.00 – 10.40	Naalagiaqatigiinneq: Ajoqi Helene Mørch naalagiartitsissaaq.	Uummannap oqaluffiani Atisat kusanartut.
10.45 – 10.50	Peqataasut tamarmik assilisinnerat.	Oqaluffiup silataani
11.00 –	Tamanut kaffeqarpoq	Timersortarfiup Nerisarfiani
12.00 – 13.00	Ulloqeqqasiorneq	
15.00 – 16.00	Arsamik unammersuarneq: Uummannap sulluarmit - Avataaneersullu	Uummannap arsaattarfiani.
18.00 – 18.30	Nalliuttorsiorluni nerersuaqatigiinneq: Unnuup ingerlanera; Jakob Petersen aamma Karl Tobiassen Isaanerup nalaani nipilersorpalaartoqassaaq.	Uummannap Timersortarfissuani aqqissuisut: Siumut Ukkusissat aamma Siumut Qaarsut
18.30 – 18.40	Tikilluaqqusineq – nassuiaalaarnerlu: Siulittaasoq: Aleqa Hammond Siumut Uummannap siulittaasua: Gertrud Møller	
18.40 – 18.45	Nerrivissanut issaaneq	
18.45 – 18.50	Erinarsoqatigiinneq: ”Siulivut maani” Taall. Moses Olsen	
18.50 -	Nerersuarneq: Erinarsortarlutalu	
20.15 missaani	Oqalugiartut: Siumut Uummannaq, Gertrud Møller Qaasuisut kommunianiit; Kommunalbestyelsemut ilaasotaq Karl Kristian Kruse Siulittaasoq, Aleqa Hammond Erinarsoqatigiit Erinaq: ”Nunarsuaq alianaasosq”	
21.00 missaani	Pilluaqqusillutik oqaaseqartut: Sivisunerpaamik 3 min. Erinarsoqatigiit Erinaq: ”Nunaga-aa nunarsuup avannaani”	
21.30 missaani	Nersorinnineq	
	Erinarsorneq; Qatsunngarimmi	
21.45	Aliikkusersuineq il.il.	
22.00 – 02.00	Qitik – Siumukkormiut nipilersortalugit.	
02.00	Naggataarneq: ”Ulloq naavoq tarrereerpoq seqineq”	

IMAQARNILIAQ

Sisamangorneq 16. juli 2009 – Qajaannguani aallaarsimaarneq

Pilersaarutaasut naapertorlugit nal. 10.00 Uummannamiit qajaannguanut aallakaanerit ingerlanneqarput, umiatsiat pujortuleeqqallu peqataajartortut arlaqarput. Mannalu sila qatsuganeq seqinnarik 20-it sinnerlugit kialluni. Qajaannguani katerisimaarfimmi Nunatta erfasua aammalu Siumup erfa-lusui marluk amuneqarput. Qajaannguit qangarsuarli Uummannarmiunit aallaarsimaartarfiugamik piareersimasutut taaneqarsinnaapput ingaarfissat aaqqereernikuullutik aammalu tuperfissat piareeq-qallutik. Tupit napparneqarput meeraaraanerusunut naatsorsuunneqartut, aammalu qajaannguit sis-sarissuugamik nunagillutillu akunnaffeqaanngimmata aliikkusersoqatigiiffissat ajornanngitsumik piareerneqarlutik.

Siumut Qaarsuniit puisit angisuut marluk (aataat) igaasagassatut tunniunneqarput sissamilu pilan-neqarlutik assut alutorineqartumik. Aamma takornariat Siumumut peqtaaniarlutik Uummannamiit peqataasut assut alutorsarunarpud. Kalaaliminerpassuit peqataasunit nassarneqarput, mattaat, paner-tut aalisakkat assigiinngitsut, nikkut, sorpassuillu iuminarsinnaasut allarpaasuit pilliutigineqarlutik ila qaalernaqaaq. Ingaartut, erinarsorpalaartut, oqaluttuarpalaartut, illarpalaartut ila nuanneqaaq.

Nal. 12.00 missaani aallaarsimaartut 100 –ut sinneqalersut siulittaasooq Aleqa Hammond oqaaseqar-poq tikilluaqqusilluni aammalu Siumup ukiuni 30-ini siuttuera pillugu katerisimaarnerup Qajaan-nguani aallartittup soqutigineqarluarluni peqataaffigieqarluarnera nuannaarutigalugu. Silarsuarlu alianaatsorsuummat ullup ingerlanerani takkuttarumaartussat akuliutiinnartarumaartut erseqqissaa-tigalugu. Siumukkut qiimasuugamik tunniutiinnassannginmillu aamma unammiaaartussaappud, tamakkulu ullup ingerlanerani aliikkutariumaarpavut. Aleqap nuannersumik qiimasumik tulluusi-maarluni oqaaseqarnera nuannivippoq.

Qajaannguani seqqortarluni unammineq arnanut angutinullu immikkut ingerlanneqarput, peqataa-sut amerlaqaat, seqqortartitsisuupput Jakob Kruse, Siumup Uummannap siulersuisuini ilaarsortaq aamma Jukom Zeeb, Uummannami SIP-iip siulittaasua. Seqqortarluni unammineq assut qiimasu-mik nuannersumillu ingerlanneqarpoq, akornatigut illarujussuortoqartarluni.

Arnani siulliit pingasut ukuupput: 1. Ruth Korneliussen, 2. Lisa Petersen, 3. Aleqa Hammond

Angutini siulliit pingasut ukuupput: 1. Kristian Jeremiassen, 2. Ole Møller, 3. Efram Møller

Aamma Holdet pingasut Høvdinngerlutik unammippud, assut akiuullutik ajorsarusuttoqaratik, nuanneqaat illarnartarlutillu.

Qajaannguaniippud qanga siulitta naanngisai 80 m missaani takissusillit qumukajaalaartut, taakku misilerarneqarput nuannivissumik unammissutigineqarlutik, tassa kiap naasinnaanera taamaan-ngippat kina ungasinnerpaamut qutsinnerpaamut pisinnaanersoq. Taakku naanngisat ataasiinnarmik naaneqarput, tassa inuusuttunnguamit Piitannguaq Møller-imit Qaarsut.

Aamma arfininngornermi naggataarnersiornissamut isissutissat marluk toqqorneqarput ujarlerner-suaqarlunilu, ujakkat sivisuallanngitsoq atorlugu nanineqarput.

Qajaannguani ualilluartoq inuit 150-missaaniippud, naak ulluinnaagaluartoq, tassami sulisartut aali-sartullu ulappummata.

Nal. 20.00 missaani Aleqa Hammond naggataarutaasumik peqataasunut pilliuteqartunullu qujassu-teqarpoq, erinarsoqatigiinnermillu aallaarsimaarneq naggaserneqarluni.

Aallaarsimaarfik tamarmi kusanartumik salinneqarpoq.

Tallimangorneq 17. juli - Isumasioqatigiinneq Namminersorneq pisussaaffiliisoq

Nal. 9.25 ullaakkorsiorneq naammassimmat isumasioqatigiinneq ammarlugu Aleqap ernerata Abiap Guitariminik ataasiakkaaraluni Nunarput utoqqarsuannguravit atorpaa.

Aleqa Hammond, Siulittaasoq: Tikilluaqqusivoq

Ippassaq nuannersumik Qajaannguani puiunaatsumik aallaarsimaaqatigiinneq qujassutigaa, peqataasorpasullu qutsavigeqqillugit. Maannakkullu isumasioqatigiinissamut inuit namminneq piu-massutsiminnik peqataamiarlutik takkuttut tamaasa tikilluaqqullugit. Erseqqissarpaa manna aqqis-suussineq tamanut peqtaarusuttunut ammammat aammalu inuit namminneq kajumillutik peqtaaniar-tut peqtaasussaasut, tassa immikkoortorta qarfiit immikkut aggersarneqanngimmata peqataasinnaa-sulli namminneq akilerlugu peqataallutik, taamaammat peqataaniarlutik takkuttut arlaliunerat nuan-naarutissaavoq. Tuulluusimaarutigaa Siumumi 9. juni siulittaasunngornermini tamanit tapersorsor-neqarnini aammalu immikkut nuannaarutigalugu Uummannami perorfimmini siullerpaamik isuma-sioqatigiisitsineq aammalu Siumup ikiuni 30-ine siuttuunera pillugu nalliuttorsiorneq ingerlanneqar-toq siulittaasutut siuttuuffugalugu ingerlassinnaagamiuk. Peqataaniarlutik nalunaarsimagaluartut arlallit apuusinnaasimangillat angallannikkut pissutsit pissutigalugit. Taamaakkaluartoq isumasio-qatigiinnerup nuannersumik eqqeersimaartumillu ingerlanneqarnissaa neriuutigaa.

Immikkut tikilluaqquai inatsisartuni ilaasortat najuuttut Doris Jakosen, Ruth Heilmann, Kristian Jeremiassen. Kiisalu ukiorpassiarni Uummannami Borgmesteriusimasoq Uvdloriaq Løvstrøm aamma immikkut tikilluaqqullugu. Uummannap illoqarfiani Nunaqarfiinilu Siumup siulersuisuni ilaasortat ilaat peqataasut, kiisalu Siumup allaffeqarfianiit peqataasut tamaasa qutsavigalugillu tikil-luaqquai.

Siumup qineqqusaarnermi tunngavigisai suleqqinnissami ingerlaqqinnissami tunngaviussapput, aamma soorunami nutaanik pisariaqartunik ilanngussisoqartassaaq. Nalakkersuinikkut suliaavut su-liassavullu nalunngilavut taamaattumik ersarissumik ilaatigullu sakkortuuliortarluta Naalakkersui-nikkut illuatugiliutissaagut. Qinersinerup inenera ilungersuumernaraluarluni kisianni Siumut an-nertuumik kinguarianngilaq, massa sivisoorsuarmik Siumut tamanit saassutarineqaraluartoq, taa-maattoq qinersissartuvut aalajaapput ataasiinnarmik mandatimik kinguariatluta. Demokratit Atassu-tikkullu kinguariatnerpaapput, taakkuupullu ajorsartutut taasariaqartut. Siumut kinguariatrujussuar-tutut suaarutigineqarpoq massa taamaangitsoq. Illuatugiliuttut sulilluassaagut aamma Partiimi nutartigassavut isumagissavagut, nutaamik eqqarsarluta Siumup naalakkersuinikkut sulinera inger-latissavarput Siumup inatsisartuni Gruppiani, kommuunini, nunaqarfinni aqutsisuni, aammami im-mikkoortorta qarfinni, kiisalu siumup allaffeqarfiani. Piareersaatit aallartereerput aamma iluatsik-kumaarput, illuttut nululimmik siullerpaamik arnamik Siumut siulittaasoqalerpoq aamma illuttut nululimmik arnamik Siumup inatsisartuni gruppia siulittaasortaarpoq, tassalu Doris Jakobsen. Siu-lersuisuunerit nutaamik aallartilluarumaarput aamma naleqqussaanerit ingerlattarumaarlugit. Tamassi tikilluaritsi.

Isumasioqatigiinnerlu aqutsisumut Jakob Kruse-mut pattaannikkut tunniunneqarpoq. Isumasioqati-giinnerup aallartinnerani najuuttut 40-rut missaaniipput.

Erinarsoqatgiippugut ”Siulivut maani” atorlugu.

Jakob Kruse II, aqutsisutut toqqarneqarnini qujassutigaa, aammalu ippassaq Qajaannguaniinneq nuannersoq qujassutigalugu, kiisalu Siumup kulturitsinnik pingaartitsisuunera erseqqissarlugu ilisa-ritippai Qajaq kusanarluinnartoq Georg Mathiassen-imit Qaarsormiumit pigineqartoq ataatsimiif-fimmi kusanaqutaqisoq, aamma illunnguaq qaamalik Siumup Uummannap siulittaasuanit Gertrud Møller-imit pigineqartoq aamma kusanaqutaqisoq ilisaritippaa.

Gertrud Møller, Siumup Uummannap siulittaasua tikilluaqqusivoq, katerisimaarnerlu nuannersu-mik aallartilluarluni ingerlanneqalersoq nuannaarutigalugu peqataasut tamaasa Uummannamut tikil-luaqquai peqataalluarnissaannillu kissaallugit.

Mikael Petersen, Siumup allattaanera: Siumup aaqqissugaanera pillugu saqqummiivoq.

- Siumup nunarput tamakkerlugu aaqqissugaanera, qullersaqarfik, Kommunerujussuarni a-taatsimut siulersuisoqarfiit, immikkoortortaqarfiit.
- Ataatsimeersuartarnej, Siulersuisuunerit, ulluinnarni aqutsisut, Siulittaasoq, allaffeqarfiullu pisussaaffii.
- Qullersaqarfimmi, tassa Siumup allaffeqarfiani sulisut akisussaaffilersorneqarnerat nutarter-neqassaaq, tassani atorfinititsisarnerit aammalu sulisoqarnikkut aaqqissuussisarnerit naleq-qussarneqassallutik.
- Siumup Inatsisartuni gruppiata sullinneqarnera, siunissamilu sullissinissaq.
- Siunissamut aaqqissugaanikkut suliassat pisussaaffilersuinissallu. Tassa erseqqissarlugu siu-nissami Kommunerujussuarni ataatsimut siulersuisoqarnej aamma nukittorsarneqassasoq, aamma allaffissornikkut immikkoortortaqarfinnik sullissineq eqqarsaatigalugu, kiisalu kommunerujussuarni kommunalbestyrelsinik sullissinerit eqqarsaatigalugit.
- SIS-mik allaffeqarfimmiit sullissinerup aaqqissuunneqarnissaa aamma pisariaqartoq ilan-ngullugu eqqaaneqarpoq, tassani SIS-ip siulersuisui peqatigalugit aaqqissuussisoqassalluni.
- Siumup aningaasatigut inissisimanagera, pitsanngorsaasariaqarnerlu, allaat immikkut ittumik nunarput tamakkerlugu katersuiniartarnissat pisariaqassasut oqaatigineqarluni. Tassani aamma taaneqarpoq Siumup nunarput tamakkerlugu ukiut pingasukkaarlugit ataatsimeer-suartarnera ullumikkut 1 mio.kr.-ninik akeqartartup akikinnerusumik ingerlanneqarsinnaa-sarnissaata anguniarnissaa aqutissiuunneqartariaqartoq. Soorlu millionit affaat sinnilaagin-narlugilluunniit akilimmik ataatsimeersuartoqartarsinnaappat assut partiip aningaasaqarniar-neranut iluaqutaassagaluarimat, ukiullu tamaasa aasaanerani naapittarnerit ingerlanneqarsin-naasalissagaluarlutik, soorlu maannakkut maani Uummannami taamaaliortugut, taava aasap tulliani allami taamaaliorsinnaanissaq aamma pisariaqarumaartoq. Taamaaliornikkut naa-lakkersuinikkut pisariaqartumik nalilersueqatigiittarnerit ingerlaavartunngussammata.
- Nunanik allanik suleqateqarnerit, soorlu Socialdemokratini DK-mi suleqateqarnej, nunani avannarlerni Socialdemokratit sulisartullu kattuffissuisa akornanni suleqatigiiffimmut SAMAK-imut Siumup peqataanera. Socialistisk Internationalimut suleqataanerup ersarit-sinnerunissaa il.il. aamma naalakkerssuinikkut pikkorissaasarnerit eqqarsaatigalugit ineriartortitsinissat suliassaasut erseqqissarneqarluni.
- Immikkoortortaqarfinnut attaveqarnerup nukittorsarnera ingerlaqqissaaq, soorlu qullersaqar-fimmut attaveqaatit pitsaanerusumik aaqqissuunnerisigut, aammalu Aleqap saqqummiussas-saa Nittartagaq pillugu suliassaq aqutigalugu.

Unillatsiarnej: 10 min.

Aleqa Hammond, Siulittaasoq: Nittartakkap ineriartortinnissaa

Siumut sinnerlugu Inatsisartunut qinigaaqqaaramali Siumup nittartagaata piorsarneqarnissaa eqqar-saatinniitissimavara, tassami arlalinnik tassani amigaateqarama, soorlu inatsisartunut ilaasortanut tunngasut paasissutissat amigaatigisimavakka aamalumi immikkoortortaqarfinnut tunngasut periar-fissallu allat atornejanngitsut amigaatigisarlugit. Taamaattumik maannakkut nutaamik Nittartakkap periarfissalersornissaa sulissutiginiarparput, atuisunut atoruminartunngorlugu paasinartunngorlugu aammalu paasissutissanik assigiinngitsunik aallerfigineqarsinnaanngorlugu. Sulinerput tassunga tunngasoq aallarereerpoq. Maakulu periarfissaalernissaat aaqqinneqassapput:

- Partiimut tunngasut paasissutissarpasuit, malittarisassat anguniakkat, naqitat suliaasimasut, qineqqusaarutaasartut il.il.

- Inatsisartunut ilaasortanut tunngasut, Inatsisartunut ilaasortat ataasiakkaat tamarmik ersarisumik paasiniarneqarsinnaassapput, ataatsimiititaliani ilaasortaaffii ilanngullugit. aammalu suliat qanoq ingerlanneqarnersut ilanngullugu.
- Suliassat suuppat
- Siunnersuutaasut saqqumilaartinnissaat
- Allaaserisat sunulluunniit tunngasut
- Kommunalbestyrelsinut tunngasut paasissutissat
- Immikkoortortaqrarfiit tamarmik qupoperneqalernissaat
- Ataatsimut siulersuisut qupperneqalernissaat
- SIS-ip qupperneqalernissaa
- Nutaarsiassat ingerlaavartut
- Siumumiit erfalasulersaarutissatta saqqumilaartinnissaat
- Oqallittarfik iserfigiuminartoq
- Aviiseqarneq Niviarsiaq elektroniskimik ingerlanneqartoq, anillatsinneqarsinnaasoq
- Ilitsersuutit skabelonit aaneqarsinnaasut, soorlu qineqqusaarnissanut, nalunaaruteqarnissanut, allagarsiinissanut il.il.
- Ilaasortat qinikkallu allattorsimaffii
- Siumup pisiniarfia
- Nittartakkakkut ilaasortanngortarneq
- Attaveqaatit nutaat periarfissaasut
- Assiisivik iserfigineqarsinnaasoq
- Allallu periarfissaalersussat nutaat

Nittartakkakkut periarfissat pillugit nutarterineq ingerlaavarumaarpoq annertusiartuaarluni, soorunami tamavimmik ataatsikkut pinaviangillat, kisianni sulinerput maannakkut aallartippoq taava pitsanngoriartussaaq.

Mikael Petersen, Allattaaneq: Naalakkersuinikkut killiffik pillugu naliliineq Tassani aallaavigineqarpoq Lars-Emil Johansen-ip oqalugiaatissamisut allagaa. Mikael Petersen-p immikkut ilanngullugit taasai naggataani takuneqarsinnaapput.

Lars-Emil Johansen –ip oqalugiaatissamisut allataa matumuuna tamakkiisumik ilanngunneqarpoq.

ULLUT NUTAAT – ANGUNIAKKAT NUTAAT

Nunarsuatsinni allannguneq allannguerusunnerlu ukiuni makkunani sumiluuniit takussaalersimavoq.

Allanngunerit taakku nunarsuarmioqatitta akornanni inuusuttut pikititsinerattut taaneqarsinnaasumik tunngavillit tamatta paasilluartariaqarpavut ilinniutigisariaqarlutigillu, politikkikkut ingerlaatsimut siunissamittaaq sunniuteqarnissarput kissaatigigutsigu.

Tamanna ersarinnerpaamik malunnarsivoq Barak Obama USA-mi ajugaarujussuarmat ”Time for change” ilisarnaatigalugu.

Ulluni makkunani nunarsuatsinni nunarpassuit allannguinissamik piumasaqaat tamanna malillugu ingerlatsipput, annertunerusumik annikinnerusumilluunniit iluatsitsiffiusumik.

Nunarsuarmi aningaasarsiornikkut ajornartorsiorneq, silaannaap allanngoriartornerata kingunerisaa-nik ajornartorsiutit pilersinneqartussatut aarleqqutigineqartut kiisalu nunarsuatsinni kinguaariit nu-taarpassuit pitsaanerusumik toqqissisimanarnerusumillu siunissaqarnissaminnik piumasaqarnerat pissutsinik nunarpassuarni allanngortiterilernermut tunngaviuvoq. Allannguiumassuseq tamanna ukiup affaata kingulliup ingerlanerani Nunatsinnuttaaq sunniuppoq.

Tamanna erserpoq siullermik Namminersorneq pillugu inuit taasisinneqarneratigut allannguerusutut ajugaarujussuarneratigut. Aamma tamanna malunniuteqqippoq issatsiaannanguaq Inatsisartunut qinersisoqarneratigut Nunatsinni politikikkut pissutsit allanngortinneqarlunnarneratigut.

”Changer has come to Greenland!.

Piviusut ullumikkut taamaapput. Partiit allallu naallackersuineramik suliaqartut pissutsit taamaanne-rannik takunnissimannngitsut paasinnissimannngitsullu ullutsinnut naleqqukkunnaareerput, piffissa-milu aggersumi naalackersuinikkut sulinissaminnut periarfissaminnit peersinneqarumaarlutik.

Pissutsit killiffiat taamatorluinnaq ittoq uagut Siumumi nalunngilarput.

Tassami ukiut 30-it matuma siornatigut Namminersornerulerneq isumaqatigiinniutigigatsigu, tama-tumalu kingorna inuit taasisinneqarneranni ajugaassutigigatsigu malitsigisaanillu qinersinermi Siu-mumi ajugaarujussuaratta, ullumikkutuulli inuiaqatigiit nutaamik ingerlaaseqalernissaat, nutaamik politikkeqalernissaq nutaanillu Nunatsinni naalackersuisoqalernissaa inunnit kissaatigineqarpoq.

Aamma taamani pissutsit Nunatsinni allanngornissaat “time for change” piumasaqaataavoq.

Allannguiumaneq taamaattoq pilersikkumallugu uagut Siumumi akisussaassutsimik tiguvugut.

Namminersornerulernissaq akueralugu taasivugut, naak kukkuneqarlunilu amigaateqakujukkalar-toq.

Tassami akisussaaffik tiguarput pissutsit nutaat piumasarisaattut Nunarput inuilu nutaamik ingerlaa-seqalersikkumallugit, nalunnginnatsigu tamanna aqutissatuaasoq Nunatta siunissami namminersu-livinnissaanut.

Namminiilivinneq tassaajuarsimavoq ersarissumik anguniagarput.

Naalackersuisut kikkulluunniit pissusitoqqanik allannguiartut qinngarsorneqarlutillu uparuartor-neqartartut nalunngikkaluarlugu taamaaliorpugut.

Pissutsinik allannguiineq tamanna iluatsippoq, naak partiitsinnut akisusimagaluaqaluni.

Taamaattormi Namminersorneq naammassivarput. Tamanna angugatsigu Nunatta kiffaanngissuse-qarluni namminiilivinnissaanut alloriarnerit pingaarnersaat tiguarput, soorlumi tamanna 1979-imiilli siunertarilersimagipput.

Kanngusuutissaqanngilagut, Nunatsinnimi siuariarnerit neriorsuutivut anguavut. Suliariumasarput piviusunngortipparput.

Soorunami aqutaani kukkusarsimavugut. Kukkunita tamakku annersaat manna nalaapparput.

Ukiorpasuarni naalackersuinikkut pissaanermik tigummiarsimanitsinni pissutsinnillu nutarteriuar-luta ingerlanitsinni puiorsimavarput immitsinnut nutartissalluta parteerpullu nutartissallugu, pissut-sinut nutaanut uagut nammineq pilersitseqataaffigisimasatsinnut naleqqussarlugu.

Kisianni asuliinnaq Siumumik ateqanngilagut. Partiitta siunertarisimannngisaannarpaa naammasse-riikkavut tulluusimaarutigalugit uninngaarnissarput.

Inuit pikialaartitsineratigut pilersitaavugut, pikialaartitsisinnaanerlu partiitta qaqugumulluunniit ilisarnaatiguarparpaa.

Taamaattumik maanna piffissanngorpoq sumut ingerlaqqinnissarput nalilersussallugu isummersor-

figissallugulu. Siunertarisariaqarparpummi partiitta Nunatsinni partiinit annerpaatut pitsaanerpaatulu inissisimaleqqinnissaa.

Parti siumut isigisumik ersarissumik politikkilik, inunnillu tatigineqarluni sulinerminik ingerlatsisoq.

Namminersornerup eqqunneratigut Nunatta oqaluttuarisaanerani kapitali nutaaq aallartipparput. Pissusiulersunut naleqqussarnissarput minnerunngitsumillu aamma taakkuninnga iluaquteqarnissarput suliarisariaqarparput.

Periarfissat siunniussallu nutaat Namminersornermit ammaanpeqartut piviusunngortitsinermik malitseqartittariaqarpavut.

Tamanna oqalulluataarnitsiguinnaq pissusitoqqanillu aliannaarsaaruteqarnikkuinnaq anguneqarsinnaanngilaq.

Tamanna anguneqarsinnaanngilaq kulturimik paasinnittaasitoqqamik tammalersumik attasiinnarniarsarinikkut, politikikkulluunnit periaatsinik qangarsuarli nungullareernikunik attasinaannarnikkut.

Tamanna anguneqarsinnaanngilaq atornikunik isumalluuteqarnikkut, inuit anguniakkallu eqqarsaatigalugit.

Tamanna taamaallaat anguneqarsinnaavoq allanngortitsinikkut, isummanik suleriaatsinillu.

Namminersornerup tungavia maanna qarmarpeqartussanngorpoq, tamannalu pissaq Nunatta qarsua toqqavigalugu.

Maannakkorpiq pisariaqartippavut isummat pitsaasut nutaat, qulakkeersinnaassagutsigu Namminersulernitta malitsigisaanik inuiaat kivinneqarnissaat, tamannami Namminersornerup siunertarimagu tamannalu najoqqutaralugu Namminersorneq ilusilersugaammat.

Suliassami tassani apeqqutaanerunngilaq kikkut naalackersuisuunersut kikkulluunniit illuatungiliutuunersut. Apeqqutaanerpaavoq kikkut siunissatta ilusilersornissaani atorsinnaasunik silatuunillu isummorsorsut sulissutiginnissinnaanersullu aammalu kikkut polikerinik suliassanik naammasinninniarnissamat piukkunnarnerpaanik “sassaalliuatissaqarnersut”.

Taamaattumik pingaernerpaavoq immitsinnut qiviarnissarput, piffissarpullu tamaat atorlugu Nunatta naalackersuisortaavinik isornartorsiuiinnannginnissarput.

Ulluinnarni partiit akornanni aporaassutaasartut qulaannut pilluta piffissarput siunissatta ilusilersornissaannut atorerusariaqalerparput.

Naqqaniit aallartissanngilagut.

Tassami tungavippu aallarteqqaarattali pigisarput, partiitta uummataata tillerera, taannaajuarpoq.

Uagut parteerput partiinit allanit tamanit annermik kalaallisut kinaassutsitsinnik, kalaallisut kulturitsinnik, kalaallisut oqaatsitsinnik inuiaallu kalaallit tarnaannik illersuisujuassaaq tunngaveqartuasallunilu.

Aamma uagut partiitsinni qaqugumuulluunniit annikillinngilluinnartumik Nunatta siunissami naminiilivinnissaanik siunertaqarnerput aalajangiusimajuartariaqarparput,

Aamma inuiaat kalaallit akornanni nammaqatiginneq – illoqarfissuarni nunaqarfinguaniluunniit najugaqaralarutta ataatsimut immitsinnut akisussaaffigeqatigiinnerput – qaqugumulluunniit qi-manngisaannartariaqarparput. Tamannarpiaavorlumi partiitta politikkiata tunngavia.

Inuiannut kalaallinut asanninnerput kulturitsinnik pingaartitsinerput allanillu nallersimaneqanngit-

sumik ataatsimuullaq qissuseq arnerput, qaqugumulluunniit Siumup ilisarnaatigi uartaqarpai. Aamma taamaappoq nammineq sapinngissutsinnik upperinnittuarnerput, oqaatsitsinnik pingaartitsinerput nammineersinnaanitsinnillu upperinnittuarnerput.

Taakkua allangortinngisaannartariaqarput, tassaasariaqarlutillu siumukkormiuulluassutsimut ilisarnaatigisassavut.

Allarpassuartigulli allangortitsinissamut maanna piffissanngorpoq:

- Siunissami suliassavut pillugit nutaanik isummersornissarput pisariaqarpoq.
- Partiprogrammerput nutartertariaqarparput, ullumikikut pissutsinut naleqqussarlugu.
- Politikerit nutaat partiitsinnik ingerlatseqqittussat pisariaqartippavut.
- Inuusuttut pikititsinerat nunarsuatsinni pissutsinik allanguimassutsimuttaaq ersiutaasoq, maanna partiitsinnut aamma apuuttariaqalerpoq.

Aallartereerpugut – kisianni suli suliassarpassuaqarpugut, politikerit sinniisorisavut partiittalu aqqissuussaanaera eqqarsaatigalugit.

Partiitta iluani piunassuseq nutaaq pilersittariaqarparput, qaratsat nutaat sorsukkumassuserlu nutaaq atorlugit.

Aamma ullumikkornit anginerungaartumik paasissutissanik siammarterinissamut periarfissanik atuisariaqarpugut, ataatsimut anguniakkatta suliniutittalu siammarternissaannut.

Allatut oqaatigalugu takutittariaqarparput immitsinnuttaaq nutarteriffigisinnaalluta, parteerpullu nutartersinnaagipput, soorlu inuiaqatitsinni aqqissuussaanaermik nutarterisinnaasugut.

Suliassaq tamanna imaannaangilaq, ullormiillu ullormut naammassineqarsinnaanaviarani.

Ullumikkut partiitta inissisimalerana nutaaq, tassa illuatungiliuttuulluni – piffissami sivikitsuinnarmi atuutissasutut neriuutigisatsinnik – atorluartariaqarparput partiitta nutarternissaanut inuiaqatigiinnilu isigineqarnitta pitsanngorteqqinnissaanut.

Taamaaliunngikkutta, massakkullu tamanna suliarinngikkutsigu, taava naatsorsuutigisariaqassavarpup suli ukiumi amerlasuuni illuatungiliuttutut inissisimanissarput.

Siumut Nutaaq kissaataanaangilaq. Tassaallunili pisariaqavissoq naammassissallugu, partiitta siunissami atasinnaassuseqarnissaa qulakkeerneqassappat.

Politikki nutaaq ineriartortitassarput Namminersorneq pillugu inatsimmi najoqqutassaqaareerpoq.

Taanna tassaavoq – siunissami Nunatta namminersulivinnissaanik sakkukillingisaannartumik anguniagaqarnitta saniatigut – suliassatta aallartinnissaani toqqammavissarput.

Aammattaaq nunarpassuarni ullumikkut silaannaap allangoriartornerata nassatarisaanik, aningaasarsiornikkut pissutsinik kiisalu sillimaniarnikkut pissutsinik tunngaveqartumik, pissusiulersimasut suliassatta tunngavissaanut ilaapput.

Nunarput qeqertaagaluarpormi – tamannali aningaasarsiornikkut, silaannaap allangoriartorneranut nunarsuamioqatigiillu suleqatigiinneranni peqataanitsinni immikkut malunnaateqanngilaq. Tassami ullumikkut nunarsuamioqatitsinnut ilanngulluinnarsimavugut, siornatigut takusimanngisaannakkatsinnik.

Namminersulernitsigut Danmarkimut ikioqqulluta qinnuteqarsinnaanerput tamaannga naavoq.

Namminersorlutik oqartussat Danmarkimiit aningaasat pisassaat amerliseqqinneqarsinnaanngillat.

Taamaattumik aningaasarsiornikkut ineriartortitseqqinnissaq uagut kisitta akisussaaffigilerparput.

Tamatumunnga peqatigitillugu oqaatigisariaqarportaaq Nunatta namminiilivinnissaanut periarfissa-

qassagutta aningaasatigut immitsinnut pilersortunngoqqaartariaqarnerput.

Taamaattumik politikikkut anguniakkavut nutaamik ilusilersortariaqarpavut, Nunatta siunissami aningaasarsiornikkut tunngavissaa inuisalu periarfissai, eqqarsaatigalugit.

Aalisarnej, takornariartitsineq, suliffissuaqarnej, sanaartorneq, assartuineq angallannerlu eqqarsaatigalugit – minnerunngitsumillu Nunatta pisuussutai uumaatsut, kiisami nammineerluta pigilernikuusavut, eqqarsaatigalugit nutaamik politikiliortariaqarpugut.

Taagukkanni taakkunani annerpaamik aningaasatigut iluanaaruteqarfiginerpaaffigisinnaasavut aallutariaqalerpavut, soorunami innuttaasut peqqissuunissaat pinngortitamillu mingutsittaaliuinissaq tunulliuunagit. Aningaasatigut pissarsiffigisinnaasatsinnut tunuarsimaarnissamut ullumikkut akissaqanngilagit.

Atagu eqqarsaatersuutialunnguanik saqqummiussiffigilaarallarsi.

Suliffissuaqarnikkut ingerlatsivinnik nutaanik Nunatsinnut ”qammaanerusariaqarpugut” nammineerluta pilersitsinerusariaqarluta. Nutaamik aallartitsiniartut ikiorsiiffiginerusariaqarpavut, nalorninermik, tatiginninnginnermik allaffissorpallaarnermillu ipitiinnartarnagit.

Sanaartorneq nutaamik aaqqissuussiffigisariaqarpoq akikillisaaffigineqartariaqarlunilu. Aamma sanaartoriaatsinik nutaanik, atortussanik pisiniariaatsinik nutaanik kiisalu pilersaarussiaatsinik nutaanik nassaartariaqarpugut.

Assartuinnermut aningaasartuutivut nunanut allanut unammillersinnaassutsitsinnut ullumikkut anneruumik sanngiinnerulissutigavut. Tamatumunnga Nunatta inissisimanagera pissutaavoq, taamaattumillu inuiaqatigiit tamarmiulluta akisussaaffigisariaqarparput nunanut allanut unammillersinnaassutsitta pitsaanerulernissaa anguniarlugu sanngeequtitta aaqqiivigineqarnissaa.

Nunatsinniit Nunatsinnullu usinik ilaasunillu angallassinermut akiusut appartittariaqarpavut, akikillisaataamik tapiissuteqarnitsigut. Taamaaliornitsigut takornariartitsineq nioqqutissanillu assartuineq akitigut unammillersinnaasunngortissinnaavavut.

Piuffissanngorpoq apersuusissallugu ilumut pisariaqavinnersoq sanaartornermi atortussatta tarmamik ullumikkutuut 3000 kilumiiterisut ungasitsigisumiit assartorneqartuarnissaat, naak kimmuk kangimullu nunanit sanilitsinniit pisiniarnissamut periarfissaqaralualuta.

Canadamik Islandimillu suleqateqarnerput ersarinnerungaartumik ilusilertariaqalerparput.

Nukissiuuteqarnermut aningaasartuutivut apparsartariaqarpavut. Ernngup nukiliorfiliornissamut periarfissarissaarnerput eqqarsaatigalugu pissusissamisoortuussaaq uuliamik ingerlatilinnik nukissiuuteqarnej sapinngisamik tamakkiisumik qimassagutsigu, sapinngisamik piaartumik.

Taamaattumik nukissiuuteqarnikkut periarfissanik allanik pilersitsiartuaarnerput tapersersortariaqarparput, minnerunngitsumik mallit nukingat kiisalu brint atorlugu nukissiuusiornej eqqarsaatigalugit.

Sermersuarput iluaqutigalugu imermik inuit imigassaannik pilersitsisariaqarpugut. Maannamut imermik tunisassiortnissamik pilersaarutaasartut piffissarujussuaq atorlugu misissorlugillu isummerfiginiaaluusaartarsimavavut, utaqqisitsinitsinnilu sermersuarput aakkiartuaarpoq imerlu immamut koorusaaginnarluni, naak nunarsuarmiopassuit imermik inuit imigassaannik amigaateqaraluartut.

Maannakkut piviusunngortitsisariaqarpugut imermik tunisassiornej eqqarsaatigalugu.

Pingaarnerpaamilli aatsitassat Nunatsinni pigisatta atorneqarnissaat iluaqutigineqarnissaallu pillugu nutaamik politikiliortariaqarpugut.

Arlalitsigut eqqarsaatigisariaqalerparput inuiaqatigiit aatsitassat iluaqutiginiarneqarneranni qanoq inissimasariaqarnerisut, tassami aningaasatigut periarfissat aatsitassarsiornermiittut periarfissanit allanit tamanit annersaapput.

Aamma Nunatta inuia aatsitassarsiornermi qanoq akuutiginnissaat nalilerniagassaraarput.

Aatsitassanik soqutiginaatilinnik nassaartoqarneri tamaasa oqallinnerit tusarniaanerillu kisiisa eqqarsaatiginngilakka.

Tamannami ullumikkut ingerlanneqareemat.

Pisariaqartipparput Nunatta inuisa sutigut tamatigut peqataanerunissaat, aamma aatsitassaqaarfiit ilisimatuussutsikkut misissuiffigineqarneranni, aatsitassanik ujarlernerimi kiisalu aatsitassanik piiia-nermi.

Nunatsinni innuttaasut piginnaasamikkut qaffassarneqasrnissaat qanoq ittunik periuseqarluta suliarissanerlutigu nassaarniartariaqarparput, ukiumi tulluuttuni aatsitassarsiornermik ingerlatsineq sutigut tamatigut ullumikkornit annertunerujussuarmik peqataaffigisariaqarparput.

Nassuerutigisariaqarparput ullumikkutuut aalisarnerinnangajavimmik isumalluuteqarsinnaajunnaarluta, suliffissuaqarnermulli moderniusumut informationsteknologimik annertuumik iluaquteqarluta ikaarsaariartariaqalerluta.

Tamatumani pisariaqartipparput, ilinniartitaaneq, linniartitaaneq aamma ilinniartitaaneq. Tamanna oqaatigisareernikooqaarput, aammalumi annertuumik naammassisaqarfigisareersimavarput.

Kisianni qanuiliuusissanik nassaarniartariaqarpugut ilinniartut ilinniarnerminnik unitsitsiinnartarnerat anigorniarlugu nutaanillu periarfissarsiuussiniarluta.

Danmarkip avataani ilinniartiusinnaasunik ullumikkornit annertunerujussuarmik nassaarniartariaqarpugut. Tamatuma kinguneranik oqaatsit pillugit politikkerput allanngortittariaqarparput.

Tuluit oqaasii siunissami pisariaqartippavut – qallunaat oqaasijunngitsoq.

Namminersornerup atuutilerneratigut oqaatsivut pisortatigoortumik oqaatsit inissisimalerput.

Tamanna pingaartilluinnartariaqarparput, Namminersorlunilu ingerlatsinermi tamanna ataqqineqartariaqarpoq. Oqaatsitta atortinnissaat uatsserneqaannarsinnaangilaq sumiginnarneqarsinnaananilu, ilatta oqaatsitsinnik ilinniarnissaminnik salliutitsinngippallaarnerat pingaartitsinngippallaarsimane-rallu pissutigiinnarlugu.

Oqaatsit tassaapput inuiaat kikkulluunniit kulturiata tillernera, inuiaammi oqaatsiminnik annaasaqarsimasut kulturikkut anersaartuuserlutillusoq inissisimassapput.

Piviusut nutsikkat aqqutigalugit taamaallaat paasineqartarunnaartariaqarput. Nutserunneqarlutik piviusunik paasinninniartartut Nunatsinni amerlavallaarput. Ajoraluartumilli ullumikkut naalakkersuisuvut nutserisulerlutik akunnerminni isumaqatigiinniartariaqartassapput. Ukiopassuarni qallunaat Nunatsinnut suliarortut peqataatissinnaajumallugit sorpassuartigut aaq-qissuussisarsimavugut oqaatsillu marluuit atorlugit ingerlatsiniarsimalluta, naak Danmarkimiluunniit pissutsit taamaattut takorloorneqarsinnaangisaannarsimasut. Oqaatsitigulli politikki nutaaq iluatsissappat oqaatsitsinnik ilinniartitsinissamut periarfissat ullumikkornit pitsaanerujussuusariaqarput.

Siumup piffissami aggersumi piumasarisariaqarpaa Nunatsinni tamarmi oqaatsitsinnik ilinniartitsineq piorsaaffigineqassasoq, Nunattalu avataaneersunik atorfinitsitsisarnerni piumasaqaatinut ilaattinneqalissasoq oqaatsitsinnik atuisinnaassuseqarnissaq. Aamma isumaqarpunga nunap pisortatigoortumik oqaasiinik oqaaseqartuunissaq inuiaqatigiinni oqartussaaffinnut qinigaasinnaanissamut piumasaqaataalertariaqartoq. Aamma taamaappoq tusagassiuutivut eqqarsaatigalugit.

Marluinnik oqaaseqartuusugut nalunnigilarput Nunatsinni aviisitigut taakualu nittartagaasigut oqallittoqartoq qallunaatuujunerusoq, innuttaasut akornanni raadiukkullu oqallinnermit allaanerulluinnartumik.

Nunatsinni tusagassiuutit kalaalinningsavinneqarnikuunngisaannarput.

Politikkimut tunngasumik tusagassiuutitigut allaaserinnittarneq tusagassiassanillu toqqartuisarneq nalinginnaasoq qallunaat eqqarsartaasiat qallunaallu periusii malillugit ingerlavoq. Taakkua sanianiippoq kalaallit oqallinnerat, isertukkatullusoq illuni inummiit inummut ingerlanneqakkajuttoq.

Naalagaaffimmi pissaanerit sisamaattut taaneqartartoq – tusagassiuuteqarneq – pillugu Siumut nuutamik politikkeqalertariaqarpoq. Nunatsinni tusagassiorneq kalaalerpaluttumik kalaallilu oqaatsivut atorlugit ingerlalertariaqalerpoq.

Meeqqat sumiginnakkat inuillu atugarliortut allat eqqarsaatigalugit erseqqissartariaqarpoq ajornartorsiutit tamakku Siumup pilersitarinnimmagut, naak ilaatigut taamatut saqqummiussisoqarniartaraluartoq.

Pissutsilli meeqqat inersimasullu ajornartorsiorterannut tunngassut ukiuni makkunani saqqummi-laarnerulersimanerannut pissutaavoq, Siumup suliniuteqarneratigut tamakku aallunneqarnerulersi-manerat.

Uagunuku misissuinerit inuiaqatigiinni ingerlanerliortortatta atugarisaannik qulaajaasut piviusunngortikkivut ajornartorsiutillu ersarinnerulersillugit. Taamaalilluni ajornartorsiut iluarsiiviginiarlugit suliniarnerit tunngavissaqarluarnerulerput siunertalimmillu ingerlanneqarsinnaanerulerlutik.

Taamaakkaluartoq suli suliassarpassuaqarpugut.

Parteerput suli annertunerujussuarmik suliniuteqartariaqarpoq ajornartorsiutinik pilersitsisut anner-saasa – tassalu imigassamik ikiaroorartumillu atonerluinerit – qaangerniarneqarnissaat eqqarsaatigalugu. Meeqqat eqqarsaatigalugit taakkununga suliniarnerput ullumikkornit sakkortunerulersittariaqarparput.

Meeqqat illui meeqqanit kikkunnilluunniit orninneqarsinnaasut illoqarfinni tamani pilersinneqartariaqarput.

Meeqqat illuini atuarfinnilu meeqqat nerisassaqartinneqarnissaat sulissutigisariaqarparput. Aamma taakkunani kalaaliminernik nerisassat akoqartinneqarnissaat kalaallinillu sulisoqarnissaq soorunami qulakkeerneqartariaqarpoq.

Aningaasat meeqqanut suliniutinut atugassavut benziinap biilinet angallatinullu nuannaariutinut atorneqartup akitsuuserneratigut pissarsiariniassagutsigit tulluaannassaaq. Tassami sumut iluaqutaava innutaasut ilaat biilerujussulerlutik akisoorsuarnilluunniit nuannaariutinik angallatilersorlutik pissappata, uffa meerartatta ilaat naammattunik nerisassaqanngitsulluunniit angerlarfissaqaratillu aqqusinermi angalaaginnartut.

Asasakka siumukkormioqatikka.

Maani saqqummiussorpakka isummat assigiinngitsut oqallisigalugillu isummorsorfigineqarsinnaasut. Isumaqarpunga maanna piffissangortoq tamatta isummorsornissatsinnut suliniaqataanissatsin-

nullu. Partiitoqannguarput asarput qinersinermi kingullermi ajorsarnermi kingornagut tupatsitaa-simanerminit makeqqissappat ilungersortariaqarpugut.

Qinersinerup inernera immaqa nuannaarutiginnartariaqarparput aliasuutigivallaarnagulu.

Tassami parti sunaluunniit ikilersitinngivilluni kimillatsitinngivillunilu ukiuni 30-ini siuttuusinaangilaq.

Taamaattumik maannakkut ikitta mattusersornissaannut nukittorsarnissatsinnullu piffissaq atorniar-tigu, qinersinerup tulluup kingornagut nutaanik anguniagaqarluta, akiuussinnaassuseqaleqqissimal-luta, nutaanillu sakkqarluta sassaqqissinnaalernissarput siunertaralugu.

Isumaqarpunga suliassaq taannarpiaasoq massakkut aasaanerani naapeqatigiinnitsinni aallartittaria-qagarput. Siumut isigisariaqarpugut, immitsinnullu piffissaajarpallaarniaveersaartariaqarpugut pe-reersut allangortissinnaajunnaariikkavut oqaluuseralugit.

Taamaakkaluartoq sorlavut puiunngisaannartigit, kalaalinngorsaanerpullu tunuarterfiginngisaannar-tigu pissaanermik tigummiaraqorusunnerput piinnarlugu.

Kinaassuserput sapaginngisaannartigu, inuiaallu kalaallit tarnaat qimanngisaannartigu. Kalaallip nunamini tamakkiisumik oqartussaasuunissaa, nunami pisuussutaanut piginnittussaasuunissaa, namminerisaminik kultureqarnissaa namminrisaminillu nunaqarnissaa qaquguluunniit tunniutiinnar-figinngisaannartariaqarpavut.

Oqaluttuarisaanerput tigoqqinniarlugu qasusuilluta sorsunnerput ingerlateqqittariaqarparput, ulluni-lu aqusaakkatsinni ileqquliussat pissutiginnarlugit sorlaqarfivut pilliutiginnassaavavut.

Kisianni soorunami politikkerput siunissamut, Nunatta inuisalu pisariaqartitaannut naleqqussartuar-tariaqarparput. Tamanna pissusissamisuginnarpoq. Pikialaarneq ineriartornerlu siumukarnermik nassataqartarput. Unittoorneq toqusoorneuvoq.

Maanna piffissanngorpoq aquupput ipissallutigu, ingerlavippullu allangortissallutigu. Asuliin-naangitsoq. Aamma taamaappoq folketingimi sinniisoqarnerput eqqarsaatigalugu.

Nalunaarutigisinnaavara Atlantikup Avannaani Suleqatigiiffik pilersitseqataaffigisara maanna qi-mattussanngorakku, tassungalu taarsiullugu folketingimi socialdemokraatit nutaamik pissanganar-tumillu suleqatigilertussanngorakkit.

Namminersorneq atuutilermat Atlantikup Avannaani Suleqatigiiffimmik pilersitsinitsinni siunertari-satta pingaarnersaat piviusunngortinneqarpoq.

Siunissami anguniagassarilikkatta ilaatigut pisariaqalersippaat Danmarkimi kimittuumik suleqatis-sarsiornissaq, Siumumiit sunniuteqarfígilluarsinnaasatsinnik.

Partiitta siulittaasua isumaqatigiissuteqarfígalugu augustusimiit aallartittumik qallunaat socialde-mokraatit folketingimi suleqatigilissuakka.

Tullianik folketingimut qinersinissaq nalunaarutigineqarpat maanna politikikkut sullivimma ki-ngullersaat qimassavara, neriuutigeqaaralu Siumup programmia nutaaq nassarlugu, parteerpullu qiïmanermik nukinnillu ulikkaartoq, nutartersimasoq inuusussisimaqisorlu, aallartitseqataasimasut ilaattut nuannaarlunga ullut politikeriuffikka naggataarsinnaajumaarlugit.

Ataatsimiilluarisi, asannittumik inuulluaqqullusi - Lars-Emiili

Mikael Petersen-p ilanngulugit makku saqqummiuppai.

Inuiaat Kalaaliusugut Nunatsinni naammineernerulernissarput Nmminiilernissarpullu anguniarlugit

suliat annertoorsuit imaannaangitsullu ukiut 30- it ingerlanerini ingerlallugillu angusimavagut, ila piviusunnngortitavut amerlaqaat, ilaatigut inuppassuarnit takujumaneqanngitsutullusooq ittut.

1979-simiit aaqqissuuseqqinnerpassuit ingerlappavut..naammassisarlugillu, soorlu makku taalaarsinnaagivut:

- Kommuunik aaqqissuuseqqinnerit arlallit, kingulleq ingerlaatsimik allannguinerulluni.
- Atuarfitsialak Meeqquerivitsialallu pilersinneqarput
- Ilinniartitaaneq nutarteriffiulluni angusaqarfioqaaq, allaat nunatsinni tamakkiisumik inuusutissarsiutitigut naammassilluni ilinniarfiusinnaalerluni, ingerlaqffiusumik ilinniarfippasuit pilersinneqarsimalerlutik, allaat ilisimatusarfeqarfissuaq pilersinneqarluni. Kalaallit ilinniagaqarsimasut amerliartuinnarput.
- Nukissiuuteqarnikkut annertuumik angusaqarpugut, soorlu erngup nukinga atorluarnerulerlugu, sulilu ingerlaqqisaagut.
- Inissaqarniarneq angusaqarfioqaaq
- Isumaginninnikkut aaqqissuqqinnerpassuit ingerlanneqarput angusaqarfioqisumik
- Peqqinnissaqarfik angusaqarfioqaaq, suliallu ingerlaqqissapput.
- Kulturitsinnik pingaartitsinerput ukiut 30-it ingerlaneranni timitalersosimaqaarput, kulturikkut qanoq iliuseqartarnerit annertusarneqarput, kulturikut illorsuit pilersiororneqarput, eqqumiitsuliornermik ilinniarfeqarneq ineriartortinneqarpoq allarpaassuartigullu soorlu nipilersornikkut timersornikkut isiginnaartitsisarnikkut ineriartortitsinerit ingerlanneqarput.
- Ila inoqarfiit tamarmik ineriartorsimapput.

Makkunuunatigullu killiffipput suliasaqarfioqaaq:

- Sulisoqarnikkut politikki pitsanngorsartariaqarpoq, kalaallit akisussaaffilersorneroqqullugit.
- Aningaasarsiornermik inuusutissarsiornermik Kalaallit peqataanerunissarput ingerlatsisunissarpullu angusariaqarpoq, taakkunuunatigut danskit ingerlatsisuuvalaqaat, kisermaassivalaarlutillu.
- Niuernikkut ingerlatsineq kalaallinik ingerlanneqarnerusariaqarpoq, kinguuppugut.
- Kalaallit inuiaat aningaasarsiornermi tunngaviusariaqarput.
- Aalisarneq nunap inuiinit iluanaarutaanerusariaqarpoq, aamma taamatut pisuussutit uumasusillit allat.
- Pisussutit uumaatsut nunatsinni najugaqavissunit aningaasarsiutaanerusariaqarput.

Namminersornerup nassatarisariaqarpaa Nunatsinni najugaqavissut aningaasarsiornermik annertunerpaamik ingerlatsinerat, taamaalilluni nunatta aningaasaqarnikkut imminut napatilerneranguneqarsinnaaqqullugu. Pisuussutit naammattut pingaavut taakku iluanaarutaanerat Danmarkimiit Nunatsinnut nuuttariaqarpoq. Tamanna Siumup suliarinnngippagu kikkut suliarissagamikku ?

Kalaallit oqaatsitta pisortat allaffeqarfiini tamani aallaaviullutik atorneqarnissaat piviusunnngortisaaq, marloqiusamik ingerlatsineq akisoqisoq qimattariaqarpoq, kalaallisut oqaatsivut pisortatigoortumik oqaasinngoreerput !

Kalaallit nunatsinnik pinginnittuulernissarput angussavarput namminersulivissaagut !

Qujanaq, Mikael Petersen

Aleqa Hammond, Siulittaasoq: Nunap inoqqaavi - inuit pisinnaatitaaffii

Aleqap saqqummiuppaa Sara Olsvig-ip saqqummiussassatut suliarisimasaa naalisarlugu pingarneriorlugulu. Sara Olsvig-ip saqqummiussassatut suliaa kusanartoq ilanngussatut ilanngunneqarpoq. Takuuk ilanngussaqaq...

Peqataasut Isummersornerat:

Ole Qvist: Saqqummiunneqartut assut isumalluarnarput, Taamaammat nutaamik ingerlaqgeriarnis-sami makku ilanngullugit eqqarsaatigineqartariaqarput:

- Partiitsinni attaveqarnerit pitsaannerusumik ingerlanniartugit immikkoortorta qarfiit tamarmik suleqataasariaqarput, qullersaqarfimmiiginnaq tamanna anguneqarsinnaanngimmat. Illuatu-geriit tamarmik attaveqarnerup ingerlalluarnissaanut peqataasariaqarput. Pitsanngoriaatissa-tut taakkartorneqartut atorluarneqarpata aammalu teknikki nutaaq atorluarlugu ingerlatsiso-qarpat ajornaviannigilaq.
- Kulturitta pingaartinneqarnera ingerlaqqittariaqarpoq. Avannaani Kalaallit qimmerput Nu-ngutaassanngilaq, tamatta peqqataassaagut qimmip piujuaannarnissaa atorneqartuarnissaalu siunertaralugit. Suliniartariaqarput qimmip atorneqartuarnissaa siunertaralugu.
- Nunatsinni attaveqarniarnikkut periarfissat ineriartortinneqartuarnissaaqarput, tamannami aq-qutsissaammat.
- Partiitsinniit inuusuttut sammineqarnerunissaat aammalu peqataatinnerunissaat aqutissiul-lugu suliarisariaqarparput, taakkuummatami siunissami ingerlatsisussavut.

Uvdloriaq Løvstrøm: Ilumoorpoq Siumut nutaamik ingerlariaqqittariaqarpoq, tamatumunngalu ta-matta peqataasariaqarput, taamaattumik saqqummiunneqartut timitalersorneqarnissaannut nukiiit aamma nutaat atorfissaqartittuassavagut. Misilittagallit nutaallu peqatigiillutik kivitsisariaqarput, Soorlu suna tamarmi nutaaginnavinnik kivinneqarsinnaanngilaq aamma misilittakkat pitsaasut ator-luarsinnaasut atornerqartariaqarput. Soorunami nutaaliussaagut, tamannalu nalilersorluarlugu inger-lattariaqarpoq.

- Siumut nutaamik ingerlariaqqittariaqarpoq, Naalakkersuinikkut kukkunerit annertuut aamma pisarsimapput, soorlu uanga isumaga naapertorlugu Kommuunerujussuit pilersinneqarne-ranni kommuunit ilaat angivallaaqaat, naleqqussaaqqinnissaaq pisariaqarpoq, tamannalu piaartumik pisariaqarpoq, suut tamarmik ajornerusumik ingerlavallaalinnginneranni. Sooru-nami siunertaq pitsaasortarpasuaqarpoq, kisianni kommuunit soorlu Qaasuitsup kommuu-nia isorartuallaarujussuarpoq, imaalitsiaannaq tamarmi tikinneqarsinnaanngilaq.
- Angallannikkut akillu assigiikkunaarnerisigut inuit atugarisaat equganerulersimapput oqi-maannerulerlutik, tamakkuupput piaartumik aaqqinneqarsinaasariaqartut, kukkunerit tamak-ku nassuerutigalugit aaqqinniarlugillu ingerlaqqittariaqarput.
- Qinequsaarnermi Siumut saassutarineqarujussuarpoq, aamma ingasattumik. Taamakkaluar-toq ikileriarpiannigilagut Siumut ajunnginnatta sapinnginnatta aamma anguniakkavut ajun-ngimmata, inuilli paasinnittut amerlanerusariaqarput. Kisianni Tusagassiorput tusagassiorfiil-lu ajorput taama partiinik immikkoortiteritigalutik ingerlasinnaanngillat, tamakku akuerine-qarsinnaanngillat. Sakkortuummik piumaffigineqartariaqarput, torersumik ingerlatsinissaat pillugu.
- Siumumiit ikiaroorntoq akuerinngisaannassavarput, aamma maani akuerinngisaannarpar-put. Taamaammat akiorniarlugu suliat isummersornerillu ingerlanneqartariaqarput.

Karl Tobiassen: Nutarterineri tamatta peqataassaagut, immikkoortorta qarfiit tamarmik peqataal-luarnissariaqarput. Immikkoortorta qarfiit amerlavallaartut sunngippallaaqaat, amerlanerusariaqarput eqeersimaartumik aamma inuusuttaminnut kajumissaaralutik ingerlasut. Soorlu Nunqarfiit ilaanni arlalinni SIS-it aallartittaqaat, tassa utoqqaanerortuttaminnik tapersorneqaramik, soorlu Qaarsuni nunaqarfinnilu allani taamaattut SIS-it aallartissarneqartut. Immikkortorta qarfiit ingerlal-luarnissariaqarput pilersinneqarsinnaapput aamma Nittartakkami qupperneqalerneq aqutugalugu.

- Ilinniarfiit sammineqarnerusariaqarput, tamakkunuunatigut inuusuttut Siumumi suleqataa-tinneqalersinnaammata. Tamanna pilersaarusiorluakkamik aallartittariaqarpoq. Siumut ilin-niarortoqarfinnut annguttariaqarpoq.

- Maani Uummannami piniarnermut ilinniarfik aallartinneqalerpoq, taanna ingerlaannaq sulialalugu aallarereertariaqarpugut ilinniartut aallartittussat attaveqarfigisarlugit suleqatisseralugillu.
- Tusagassiorfinniit Siumut illuatugilersorneqartorujussuuvoq, tamanna aatsaat pinngilaq qangalili tamanna ingerlanneqarpoq, sakkortusiartuinnartumik. Tassa Siumut Tusagassiorfinniit peerseriarnepoq paatsoorneqarsinnaanngitsumik, ajoraluaqarlu tamanna iluatsimmasuk. Uniinnassanngilagut ingerlaaqissaagut, tamatta ataatsimoorluta isummersoqatigiittarnisigut amerliartuinnassaagut.

Ole Møller: 1979-simi Namminersorneruneq eqqunneqarmat qeqarlaajuvugut naalackersuinikkut allanullu pisunut malinnaavugut malinnaajuarlutalu. 1979-simiit Siumup aqutsinerani inuiaqatigiit siuariarsimaqaagut, sutigut tamatigut anersaakkut kulturikkut aammalumi sanaartugarpasuit qiviaannaraanni, ila ukiuni taakkunani 30-ini siuariarnep annertoorujussuuvoq, kialluunniit eqqarsarsinnaasup tamakku takunngitsoorsinnaanngilai. Soorlu assersuutigalugu taasinnaavara ullumikkut uagut Nunaqarfinguaatsinniik nunarsuarmi pisut malinnaaffigisinnaalersimavagut, isummersoqtaaffigisinnaalerlugillu peqataavugut malinnaavugut qangaanerusoq taanmaaliorsinnaasimannngikka-luarpugut.

- Inuiaat immitsinnut sakkortuumik piuaaffigisariaqarpugut, pitsaasumik inuuneqarnissarput aamma pillugu. Sulinissamut piuaassuseqarneq annertusartuartariqarparparput.
- Qinersisartunut attaveqarneq qinigaasimasuniit pitsaanerusariaqarpoq, nunaqarfiit tikinneqarneq ajortut amerlavallaqaagut.

Jakob Petersen: Ole Møllerip oqaaserisai kingulliit aallarniutiginiarpakka, ilumoorpoq Siumumi qinikkat angalanerusariaqarput, qinersisartunut attaveqarnerat pitsaanerusariaqarpoq aamma nunaqarfinnut angalanerusariaqarput. Tamanna pillugu pilersaaruserluakkamik aaqqissuussisariaqarput.

- Siumup naalackersuinikkut siuttuunerani angusarpassuit naammassisarpassuit kusanartut isiginagit susoqarsimannnginnerarlugu oqalunneq kanngunaannarpoq illuatugilertariaqarlunilu.
- Maani katerisimaarnerup kingunerisaanik malitsigisaanillu immikkoortortaqarfiit kaamattortariaqarpavut nikussaarlutik sulilluaqqullugit.

Pavia Nielsen: Siumut isiginerusumik aalisarneq pillugu Politikki ingerlanneqartariaqarpoq. Nuna-mut tulaassuisussaataaneq attattuaannartariqarpoq, taamaattoqannngippat nunami suliffissaqarneq assut akornuserneqartussaavoq, sulinikkut aningaasarsiorneq aserorneqartussaavoq. Kilisaassuimmi kisimik eqqarsaatigineqarsinnaanngillat.

- Island EU-mut ilaasortanngorpat EU-p killeqarfiata tikissavaatigut, EU killeqarfeqatigilis-savarput, taamaammat tamanna aamma sillimaffigalugu piareersartariaqarpugut.
- Aalisagaativut iluaqutiginerusariaqarpavut, atorluartariaqarpavut, taakku aningaasarsiutaanerunissaat sutigut tamatigut aqutissiuuttariaqarparput.

Polas Lyberth: Siumup Nittartagaa Hjemmeside-a torrallanniarunarparsi, eqqarsaatisi saqqummiunneqartut taama nipeqarput, taamaammat siunertap tamatuma kusanartup piviusunngortinnissaa qulakkeerniarlugulu ullulereertariaqarpoq, taamaalillugu qulakkeerlugu ulloq atulferfissaa.

- Naalackersuisut sivikinnerpaamik atanissaat neriuutigiinnarnagu, sivikinnerpaamik atanissaat pimoorullugu sulissutigissavarput. Aamma suut tamaasa atorlugit tamanna suliarineqartariaqarpoq.
- Siuttoq nutaaq - Anguniakkat nutaat – periutsit nutaat allallu nutaat, - aap, nutarterissaagut kisianni aamma kingumut qiviartassaagut, tamanna pisariaqarluinnassaagut. Tassami naalackersuinikkut sulinermi atugarisat aallaaviillu kingumut qiviartarnissaat pisariaqartassaagut.

- Inuiaqatigiinni atugarissaarnek pillugu suliassami isumaginninnikkut inatsisitigut naleqqusaanissaq annertoq pisariaqarpoq, tamannalu pillugu Siumup immikkut suliniuteqarnissaa pisariaqarpoq, aap suliassaq annertuvoq kisianni naammassineqarsinaaasaasiit.

Aleqa Hammond, Siulittaasoq – Naalackersuinikkut suliassat saqqummiunnerat

Aleqap saqqummiuppaa Naalackersuinikkut suliassat Siumup Naalackersuisunut illuatugiliunnermini suliassamisut pingaartitai, taakkulu soorunami aallaaveqarput Inatsisartunut qinersinermi qineqqusaarutunik tuingaviusunik. Aleqap aamma erseqqissarpaa Siumut piffissami aggersumi sutigut tamatigut sukataassammat Inatsisartuniinnaangitsoq aamma Nunaqarfinni aqutsisuni kommunalbestyrelsini, aammalumi nammineq immikkoortortaqrarfiit aqutsigalugit naalackersuinikkut suliNERmini. Nunanut allanut tunngatillugu suliAT ersarinnerunissaat pitsaasuunissaallu qularutigineqassanngitsoq oqaatigaa aammalu Inuusuttut ilinniarfiillu akornanni Siumup saqqumilaarnissaa suka-taarnissaalu erseqqissaatigalugit. Naalackersuinikkut suliassat pillugit naqitaq peqataasunut aggu-aanneqarpoq matumunngalu ilanngussatut ilanngunneqarluni.

Takuuk ilanngussaq...

Doris Jakobsen, Gruppip siulittaasua – Inatsisartuni gruppip iliuusissatut pilersaarusiaa

Inatsisartut gruppia nutaaq tassaavoq Siumup malittarisassai nutaat 2008-imi ataatsimeersuarnermi akuersissutigineqartut naaportorlugit suleriaasissaminik sulianillu ingerlatsinissaminik siullerpaa-mik aallarnissuussaq. Taamaammat Inatsisartut Gruppia nutaaq aallartikkami suleriaasissaminik nutaamik suliaqarpoq maannakkut ineriartortinneqarlarsumik. Tamatumunngalu aamma ilaavoq Siumup gruppia nammineq akunnermini siulersuisuminik pilersitsimmat ukuuppullu:

Siulittaasoq	Doris Jakobsen
Tullia	Malik Berthelsen
Ilaasortaq	Aleqa Hammond
Ilaasortaq	Per Berthelsen

Taakkuussapullu gruppip suliaminik ingerlatsinerani nakkutilliillutillu ulluinnarni aqutsisussat aam-malu avammut nalunaaruteqartarnermi gruppimiit ingerlatsisartussat. Soorlu aamma allanik ataatsimeeqateqartarsinaasut.

Maannakkut Saqqummiunneqartoq tassaavoq Gruppip naalackersuinikkut suliaqartarnissamini qanoq iliuusissatut periusissatut tunngavissaa. Taannalu naleqqussarneqartassaaq, suliAT suuneri su-mullu sammineri naaportorlugit. saqqummiussaq tamakkiisoq ilanngussatut ilanngunneqarpoq.

Takuuk ilanngussaq....

Gruppinit sisamanut agguaappugut aammalu gruppit qanoq sulinissaat pillugu nassuiaasoqarluni gruppillu sulinertik aallartippaat.

Gruppit saqqummiinerat:

Gruppi 1: Polas Lyberth, Jakob Petersen, Aleqa Hammond, Piitanguaq Tobiassen, Uvdloriaq Løvstrøm, Paninnguaq Petersen.

Aningaasaqarneq – Akileraarutit – Aatitassat – Uulia: Saqqummiisoq Paninnguaq Petersen

Aningaasaqarneq:

- Aningaasaqqarnikkut Nunatta namminiilernissaa aqutissiuunniarlugu qanoq iliuitsit tamarmik nalilersorluarneqartassapput. Aningaasarsiorfiusinnaasut eqaatsumik ingerlanneqarsinnaasunngorlugit aqqissuussisoqassaaq. Nunatsinni najugaqavissut aningaasarsiornerisat periarfissaat annertusarneqassapput.
- Aatsitassat kisiisa isumalluutiginaqit inuit amerlanerpaat suliffeqalernerisigut aningaasarsiornerisigut akileraarutitigut isertitat amerlisarneqassapput.

- Aalisarnermik saniatigooralugu ingerlataqartut aamma tunisisinaalernerisigut tunisassiat amerlisarneqqassapput, soorlu qaleralinnik tunisisinnaalerneq eqqarsaatigalugu.
- Suliffillit arlariinnik suliffeqartarsinnaanerit eqaallisarneqassaaq, soorunami inuup sulisinnaassusaa nukissaqarnera piumassuseqarneralu naapertorlugit.
- Nunaqarfimmiut illoqarfimmiullu assigiimmik periarfissaqartinneqassapput atugassaqartinneqarlutillu, piffimmiik piffimmut inuussutissarsiutit atorluarnerisigut.
- Suliffissat amerlanerit pilersinnerisigut sulisinnaasullu tamarmik sulilernerisigut aningaasarsiorneq qaafassarneqassaaq, aningaasanik isaatitsineq taamaaliornikkut annertusarneqarsinnaavoq.

Akileraarutit:

- Arlariinnik suliffeqarnermi inuit ukiup naanerani pillaaammik akileraartinnagit nalimmassaavigineqartariaqarput, sulerusussuseq qaffassarniarlugu.
- Akileraartarnikkut aaqqissussisoqartariaqarpoq arlariinnik suliffeqarsinnaaneq siuarsarlugu inuillu aningaasarsiornerat siuarsarlugu. Taamaattunut pillaanermik akileraarusiisarneq atorrunnaartariaqarpoq.

Aatitassat Uulialu:

- Aatitassarsiornermi Uuliasiornermilu iluaqutissat eqqartorneqartariaqarput ajortortaat kisiisa pinnagit.
- Aatitassarsiorneq Uuliasiornerlu periarfissatut atorluarneqarlik, tamanna uagut Siumumi siuttuuffigissuarput.
- Aatsitassarsiorneq suliffissanik nutaanik pilersitsiviusaaq aalisartunik ikilisaaviunngitsoq.
- Aatsitassat URAN-nimik akuata qaffasinnerpaaffilernissaa piviusunngortinneqartariaqarpoq.
- Norgimiut Uuliasiornermini aaqqissuussisimanerannut assigusumik nunatsinni aaqqissuussisaagut, taamaaliornikkut isumannaatsumik aammalu aningaasaqarnikkut qaffakkiartorneq torersoq isumannaatsorlu ingerlanneqarsinnaaqqullugit. Uuliasiornermut aningaasaateqarfimmik pilersitsiosoqarsinnaavoq- Oliefond.

Gruppi 2: Jenseeraq Poulsen, Pavia Nielsen, Hansigne Olsen, Sara S. Petersen, Seth Ferdinandsen, Hans Løvstrøm.

Aalisarneq – Piniarneq – Tunisassiorneq – Inuussutissarsiorneq – Niuerneq – Unammilleqatigiinneq: Saqqummiisoq Jenseeraq Poulsen

Niuerneq:

- Niuerneq niueqatigiinnerlu pillugit inatsisitigut naleqqussaanerit aallartittariaqarput.
- Nioqqutissanik iluanaarusiisarneq pillugu inatsiseqalernissaaq piviusunngortinneqassasoq.
- Pisiniarfiutillit imminut akilersinnaasumik ingerlatsinissaat qulakkeersimaneqassasoq.
- Avammut niuerneq eqqarsaatigalugu, soorlu EU-mut nunanullu allanut niueqatigineqarsinnaasunut tunisassiassat suussappat ? Tamakku nalunaarsorneqartariaqarput.
- Nunatsinni niuerutigineqarsinaasut tunisassiassat suussappat ? Tamakku aamma nalunaarsorneqartariaqarput.
- Kalaaleq kalaaliminertornerusariaqarpoq
- Nunatsinni ingerlatseqatigiiffissuit suliffeqarfutit nalliffigineqarnissaat pisariaqarpoq, nunatta namminersortup anguniagaanut tulluarnissaat siunertarlugu. RG, RAL, RAB, air greenland, A/S INI.
- Assartuinnermi pilersuinnermilu inatsisitigut tunngaviit naleqqussarneqassut.
- Assartuineq akitigut mianerinnittoq ingerlanneqassaaq

Inuussutissarsiorneq:

- Inuussutissarsiorneq arlarinnut sammivilik ingerlanneqassaaq.

- Inuussutissarsiornermi inatsisit tunngaviusut Nunamut namminersortumut naleqqussarneqassasut.
- Inuussutissalerinnermut inatsit piviusunngortinneqartariaqarpoq.
- Inuussutissarsiutitigut ingerlatsinermi akuileraarutitigut atugassarititaasut nalilersoqqissaarneqassut.
- Inuusutissarsiornikkut ingerlatsineq imminut akilersinnaasuussaaq soorunami.
- Inuusutissarsiornikkut periarfissat nunarput tamakkerlugu nalunaarsorneqassasut.

Tunisassiorneq:

- Tunisassiornermut peqqussutit inatsisillu nutaamik aqqissuunneqassut, nunamut namminersortumut naleqqussarlugit.
- Sapinngisamik inereerlugit nunatsinni tunisassiorarnissaq ingerlanneqassasoq.
- Nunatsinni tunisassiorfinnik ingerlatsineq nalilersorluarneqassasoq, nunaqarfinni illoqarfinnilu periarfissat tamarmik atorluarneqassasut. Inuit nunatsinni najugaqavissut tunisassiornermi atorluarneqassut aamma ilinniartitaanerit pikkorissartitsisarnerillu atorluarnerisigut.
- Tunisassiarineqarsinnasut tamarmik nalunaarsorneqassut.
- Tunisassiorneq nunatsinnut iluanaarutaasumik ingerlanneqassasoq, iluanaarutit DK-mut annissuinnarnagit.
- Nunatta paarnai naasuilu innussutissalissuit peqqinnartullu tunisassiarineqarsinnaasariaqarput, aamma avammut.

Unammilleqatigiinneq:

- Nunatsinni unammilleqatigiinnermut inatsisitigut atugassarititaasut naleqqussarneqassasut aqqissuuteqqinneqarlutillu.
- Unammilleqatigiinneq nunatsinni sumiluunniit ingerlanneqarsinnaasariaqartoq.
- Akit assigiikkunnaarnerat aamma unammilleqatigiinnikkut periarfissat annertunerulerneranik kinguneqartariaqartoq.
- Unammilleqatigiinnerit torersumik pissuserissumillu ingerlanneqassasut.
- Unammilleqatigiinneq pillugu pikkorissaanerit ingerlanneqartassasut.

Aalisarneq piniarnerlu:

- Alisarnermut inatsisissaq eqaatsoq aningaasarsiornermik siuarsaasinnaasoq pilersinneqassasoq, aamma nunami suliffissat eqqarsaatigalugit.
- Aalisarneq piujuaannartitsinissaq anersaaralugu ingerlanneqassaaq.
- Alisarneq tunisassiorfeqarnerlu soorunami imminnut ikorfartoqatigiisinneqassapput.
- Piniarneq piujuaannartitsinissaq anersaaralugu ingerlanneqassasoq
- Piniakkanik sunilluunniit tunisassiorneq ineriartortinneqassasoq siuarsarneqarlunilu.
- Immitsinnut inuussutissanik pilersornerput anersaaralugu atorluaasumik piniarneq ingerlanneqassaaq.
- Nunamiut imarmiullu Piniakkat pisarineqartartut tamarmik inuussutissatut atorluarneqartassapput, assartorneqartassallutillu, tamatuma piumasaqaataanera ersarissuutinneqassaaq.

Gruppi 3: Ole Qvist, Kristian Jeremiassen, Jakob Kruse, Nauja Ferdinandsen, Ali Ferdinandsen, Karl Tobiassen, Julie Pilunnguaq Rademacher.

Isumaginninneq – Peqqinnissaq: Saqqummiisoq Karl Tobiassen

Isumaginninneq:

- Piginnaanngorsaaqqiineq pimoorullugu kommuunini ingerlanneqartariaqarpoq.
- Sumiiffikkaartumik suliffeqalernissamut pikkorissartarnerit ingerlanneqartariaqarput, kommuunillu suleqatigalugit annertusartariaqarlutik.

- Angajoqqaat meeqqaminnik isumaginnissinnaanngitsut katorsarneqartarnissaat piaartumik aallartittariaqarpoq.
- Utoqqalinersiutit siusinaartumillu pensionit aapaasup isertitai apeqqutaatinnagit ingerlanneqalertariaqarput annertussusilerneqarlutillu.
- Meeqaanut tamanut ileqqaartitsisarneq ingerlaannartariaqarpoq.
- Ineqarnermut tapiissuteqartarnermi qummut killigititaaq qaffanneqartariaqartoq.
- Ilaqutariit meerartallit atugarisaat pitsanngorsarneqassasut.
- Ineqarnikkut pitsanngorsaanerit naleqqussaanerillu ingerlaqqissasut.

Peqqinnissaq:

- Peqqinnissakkut sullissineq piffinni tamani pitsanngorsarneqassasoq
- Kommuunini sundhedskommissionit aallarteqqinneqarnissaat sulissutigineqassasoq.
- Peqqinnissakkut sullissisut amerlisarneqarnerat atugarisallu pitsanngorsarneqarnerat ingerlaqqissasoq.
- Nunaqarfinni qangatut juumooqartarneq pitsaasoq uterfigineqaaqqissasoq.
- Pinaveersaartitsinermi qineqqusaarnermi siunertat pimoorullugit sulissutigineqassasut.

Gruppi 4: Mikael Petersen, Lisa Petersen, Karl Kristian Kruse, Gertrud L. Møller, Ruthn Heilmann, Ole Møller.

Atuartitaaneq – Ilinniartitaaneq – Ilageeqarneq – Oqaatsit: Saqqummiisoq Ole Møller

Atuartitaaneq:

- Atuarfitsialak ingerlalluarpoq maannakkullu atuarfitsialammut atasumik Meeqperivitsialak pilersinneqarluni inatsisitigut tunngavilimmik. Taakkua ataatsimoortumik siunertaasa angusaqarfiulluarnissaat siunertaralugu aningaasalissutitigut qularnaarussivigineqarnissaat isumagineqartariaqarpoq.
- Atuartitaanikkuut meeqqeriveqarnikullu ingerlatsinerup naalackersuinikkut ukiut marlukkaarlugit naliliiffigineqartarnissaat ingerlanneqartariaqarpoq.
- Meeqperivinni sulisut eqqarsaatigalugit oqaatitta pingaartinneqarnerat timitalersorluartariaqarpoq, taamaattumik piumasaraarput meeqqerivinni oqaatsitta pingaartinneqarlutik atorluarneqarnissaat aqutissiuunneqassasoq, soorlu aamma tamanna inatsisitigut maleruagassatigullu piumasaasoq.
- Atuarfitsialammi oqaatsit allat ilinniartitsissutigineqartarneranni Tuluttut oqaatsit pingaarnertut inissinnissaat piviusunngortinneqartariaqarpoq.

Ilinniartitaaneq:

- Inuusutissarsiutitigut ilinniarfiit imminnut atasumik ingerlatsiviusinnaasut ataatsimut katersuunissaat piviusunngortittariaqarpoq, soorlu qineqqusaarummi tamanna siunertaasoq. Suleqatigiit Inatsisartut gruppiannut kaammattuutigaat tamatuma piaartumik suliarinissaa aallarteqqullugu.
- Kalaallisut oqaatsivut atorlugit ilinniartitaasalernissaq anguniarlugu suliat pimoorunneqarnissaat ilanngullugu kaamattuutigineqarpoq. Pikkorissartarnerit ilinniartitseqqiisarnerillu aamma eqqarsaatigalugit.
- Najugarisaq qimannagu ilinniartitaasarnerit annertusarneqarnissaat piumasarineqarpoq, tamatumalu suleqatigiissitaliuullugu sukumiisumik suliarineqarnissaa piumasarineqarluni.
- Nunanut allanut ilinniariartortarneq eqaallisarlugit ingerlateqqinneqartariaqarpoq tamannami annertusiartortumik atugaaleriartormat. Nunani allani ilinniarsinnaaneq tamakkiisunmik ammaattariaqarpoq aamma ilinniartuunersiuteqartitsineq atuutillugu Danmarkiinnaaq aallaavigineqarsinnaanngimmat.

- Nunani allani Danmarkimilu nunatta kiligaanik ilinniartut naammassigaagamik nunatsinnut uterlutik ukiunik ikinnerpaaffilikkamik inuiaqatigiinni sullissisarnissaat ilanngullugu piumasaqaataasariaqarpoq.
- Ilinniartitaanerni tamani suliffeqarfiit praktikkerfiusartut amerlisarniarlugit piumasaqaatit naleqqussartariaqarput, ullumikkummi praktikkerfissaaleqineq annertugaluqisoq suliffeqarfippassuit ilinniartuuteqartanngillalluunniit, tassa pisussaaffiligaannginnamik.

Oqaatsit:

- Oqaatsitsigut ilinniartitaasarneq eqaallisarlugu ineriartorteqqinneqartariaqarpoq
- Akuulersitsineq pillugu inatsisissaq piviusunngortinneqartariaqarpoq
- Oqaatsivut pisortat ingerlatsiviini tamani pingaarnarpaatut oqaasinngoreerput, taamaattumik pisortat ingerlatsiviini tamani oqaatsitta sallerpaallutik atugaanissaat piviusunngortariaqarpoq. Oqaatsivut atorlugit ingerlatsineq pisortat ingerlatsiviini tamani aallartittariaqarpoq, oqaatsit marluiit atorlugit Kalaallisut Danskisullu ataatsikkut ingerlatsineq akisuallaqaaq sulianillu sivitsorsaataavallaarluni. Taamaattumik kalaallisuinnaq allaffissornikkut ingerlatsineq atulerniarli, taamaaliorneq inunnik immikkoortitsinerunngilaq pisariillisaanerullunili.
- Inatsisartut oqaluttarfianniit kalaallisut oqaatitta atugaanissaat piumasaqaataasariaqarpoq, soorlu danskit folketingianni danskit oqaasiisa atorneqarnissaat piumasaqaataasoq.
- Nunanit allamiunit Nunatsinni sulisunit Kalaallisut oqaatsitta ilinniarneqarsinnaanerit pisariitsunngorlugu aqqissuunneqartariaqarpoq, aamma suliffeqarfiit akileeqataaffigisaannik ingerlanneqarsinnaasunngorlugu.

Ilagiit:

- Inuiaqatigiit anersaakkut nukittorsarnissarput pingaartillugu Siumut ingerlaqqittariaqarpoq.
- Upperisarsiornikkut nunatsinni ingerlanneqartut assigiinngitsut ataaqqineqassapput aamma ingerlatsinissaminnut periarfissaat ataqillugit mianerineqassallutik. Taamaakkaluortoq Nunatsinni ilagiit pisortatigoortumik tapersorsorneqarnerat ingerlaqqittariaqarpoq inatsisigullu tunngavigisaq nutarterlugu ingerlaqqittariaqarluni.
- Ilagiit sulinerminni atugarisaat pitsanngorsartariaqarput, aamma aningaasalersuinikkut.
- Oqaluffiit aserfallassimasut nutarterneqartariaqarput
- Palasit ilinniartitaasarnerat, ajoqit pattatullu ilinniartitaasarnerat ingerlaavartunngorlugit aqqissuunneqartariaqarput.

Ole Møller-ip saqqummiinini naggaserlugu oqaaseqalaareerluni peqataasut tamaasa qinnuvigai ataatsimoorluta qinoqatigiissasugut, taamaaliorpugullumi assut killitsisimanartumik.

Gruppit saqqumeereeraagata peqataasut oqallittarput, taakkunanilu saqqummiunneqartut ilassutaasinnaasutut oqaatigineqartut saqqummiussanut ilanngunneqarput. Oqallinnerit tamarmik nuannersumik ilaatigullu sakkortujaamik ingerlanneqartarput assut pissarsinartumik.

Siulittaasoq Aleqa Hammond: Naggasiineq

Aleqa nuannersumik qiimasumillu naggataarutaasumik oqaaseqarpoq, ilaatigut imannak oqarluni: Isumasioqatigiinnitsinnut nuannersumut pissarsiffiulluartumullu peqataasusi tamassi qujanarsuaq. Taamatut iusmasioqatigiittarnissaq pisariaqarluinnarpoq ingerlattassallugu, isumasioqatigiinneq manna taannaannaassanngilaq aamma sinerissami piffinni allani taamatut ingerlatsisarnissarput siunertaarput, aammalu siunissami aasat tamaasa taamatut aasaanerani inuit peqataaniartut nammineq kajumissutsiminnik peqataaffigisinnaasaannik ingerlanneqartunik aqqissuusisarumaarpugut piffinni immikkoortortarfiit suleqataaffigisaannik aqqissuuseqataaffigisaannillu. Inuit piumassulissuit ingerlaqquerusuttullu peqatigalusi nuanneq, pimassuseqalernaq aamma taamaattariaqarpoq. Isumasioqatigiinnerput imaqarniliorneqassaaq imaqarnliaq piareerpat immikkoortortaqaarfinnut tamanut apuunneqarumaarpoq. Aqagu ullaakkut nal. 8.00 nalliuttorsiorneq aallarnerlugu qamani erfallasulilerutta takussaagut - Tamassi qujanaq.

Arfininngorneq 18. juli 2009 – Nalliuttorsiorneq

Ullaakkut nal. 8.00 silagissuup ataani timersortarfissuup silataani erfalasulerfissuarnut Nunatta erfalasua aammalu Siumup erfalasua sanileriisillugit ataatsikkut amoorneqarput, Nunatta erfalasuanik amuuvisuuvoq Jens-Lars Fleischer, Siumullu erfalasuanik amuuisuulluni Mikael Petersen. Peqataasut tamarmik kalaallisut assuutivut atorlugit katersuupput, erfalasullu apissinneqarmata Siulittaasoq Aleqa Hammond nalliuttorsiorneq aallarnerlugu najuuttunut oqaaseqarpoq, oqaaseqareermat killit-sisimanartumik tussiaqatigiippugut atorlugu Nakuussutigaa pingaarnerusoq.

Taava Timersortarfissuup neriniartarfiani inuppalaartumik qiimasumillu kaffisuuppugut piumasut ullaakkorsiortut, oqaluttuarpalaannguaq illarpalaannguaq.

Nal. 10.30 pilersaarutit naapertorlugit Timersortarfissuamiit oqaluffiup tungaanut ingerlaaqatigiippugut silagissuup ataani. Oqaluffiup silataani uninngaalaariarluta nal. 10.00 sianaalaarneq naam-massimmat oqaluffimmut tulleriiaarluta isaavugut naalagiaqatigiillutalu ajoqi Helene Mørch oqaluussisoralugu. Naalagiaqatigiinneq naammassimmat peqataasut assuutut oqaluffiup tormeraani assilitippugut, soorlumi tassa Uumannarmiutoorlugu qeqartut (apersortittut) assilitiinnartut.

Naalliuttorsiornerput malunartilluarniarlugu Uummannap timersortarfissuata Neriniartarfiani tamanut ammasumik kaffillerpugut ualineranut orningarneqarluartumik..nuan.

Nal. 15.00 Uummannap arsaattarfiani Siumukkormiunnaalluta arsamik unammivugut assut isigin-naartorpaalussuarnit nuannarineqartumik. Unammipput Siumukkut Uummannarmiut aamma Siumukkut avataaneersut najuuttunik ilaneqarlutik. Unamineq assut pissaganartumik ingerlavoq ilaatigut assortuunnersuaqartarluni..unammisut piumanermut tamarmillu ajorsarusunnginnermut ilaatigut ilungersuutivittarniarlugu..unamineq ingerlanneqarpoq 2 x 30 min. Unaminermi dommeriuvoq Mariane Løvstrøm siggartaateqarrani nipaannarmik dommeriusoq. Unamminerup inerneraa 5 – 4, tassa Uuamannamiut ajugaallutik, avataaneersut isertitaat marluk sooq pinnerpoq atortinneqannginnamik.

Nal. 18.00 Nalliuttorsiornersuaq aallartippoq Uummannap timersortarfissua kusanartumik suliarinmeqarsimavoq kusanarluinnartumillu neriviit aaqqissuunneqarsimallutik. Nerisassarpasuit pilliutigineqarput: Qaleralilaat, eqaluit kaarillit, aalisakkanik suppit, qilalukkap neqai qajorissuliat, aammalu minneunngitsumik qilalukkap singernerujussua alutornarpoq mamarlunilu. Peqataasut tamatta qaalerluta nerrisinnguatsiarpugut.

Nerineq ingerlanneqarpoq akornatigut erinarsoqatigiittoqartarluni aamma Uumannami erinarsoqatigiit Erinaq nuannerluinnartumik tusarnersumik erinarsortarput arlalinnik atugaqarlutik.

Nalliuttorsiornermi oqalugiarput:

Siumup Siulittaasua Aleqa Hammond

Siumut Uummannap Siulittaasua Gertrud Møller

Qaasuitsup kommunalbestyrelsianut ilaasortaq Karl Kristian Kruse, Niaqornat

Danmarkimi Socialdemokratit aallartitaat Julie Pilunnguaq Rademacher

Borgmesteriusimasoq Uvdloriaq Løvstrøm

Nalliuttorsiornermut atatillugu Siumukkut suleqataalluarsimasut makku Nersornaaserneqarput:

Hans Nielsen, Qaarsut

Johannes Tobiassen, Niaqornat

Jakob Kruse, Uummannaq

Kristine Løvstrøm, Uummannaq

Uvdloriaq Løvstrøm, Uummannaq

Nal. 22.00 missaaniit – 02.00 tungaanut nuannerluinnartumik qittannersuaq ingerlanneqarpoq..assaa nuanneq..akornatigullu aliikkusersuioqartarniarluni. Nipilersortuupput Inuusuttunnguit nipilersullaqqilluinnartut Uummannap eqqaamiut Uummannarmiullu akuleriillutik.

Tamnut qujanaq
Mikael Petersen, Allattaaneq